

Oponentský posudek bakalářské práce

Typy obrazových prvků a jejich vztahy v umění geometrické a expresivní nefigurace

vypracovala: Michaela Štokrová

vedoucí práce: doc. PhDr. Jaroslav Vančát Ph.D.

oponent: Mgr. Taťána Petříčková, Ph.D.

Autorka čtenáři velmi znesnadňuje úlohu, protože v úvodní části vůbec nenaznačuje, co je záměrem a cílem její práce, nevymezuje hypotézu, způsob ani metodu svého výzkumu. Čtenář se tak musí prokousávat téměř stostránkovým textem, aby pochopil, k čemu desítky stran směřují. Stejně tak i závěr práce není právě sdělný.

Problém úvodních pasáží vidím také v tom, že práce, která je odborného charakteru (tj. má svá pravidla, jež už autorka musela dávno znát nebo o nich byla minimálně poučena vedoucím práce) pracuje s odkazy na jiné autory stylem „Mukařovský říká...“, „podle Kesnera...“, „Huyge považuje...“, bez poznámky pod čarou či předchozího odkazu přímo na konkrétní knihu. Nabízí nám tak asi stránkovou skrumáž slepenou ze čtyř neznámých zdrojů, která má zachytit podstatu toho, čemu autorka říká „umělecký vývoj“ (název kapitoly s. 4). Pro upřesnění: jedná se o teorii vztahu diváka k uměleckému dílu a vývoj výrazových prostředků.

Za dosti nekorektní považuji parafráze složitých myšlenkových koncepcí tzv. z druhé ruky. Tak se dočítáme o Kantovi, neokantismu, Platónovi, neoplatonismu v souvislosti s uměním, zprostředkovaně např. přes E. Gombriche. Jedna věta o Platónovi navazuje na zmínku o neoplatonismu, který ocenil umělce, což se v souvislosti s platónským pojetím nedostatečnosti nápodoby vůči ideji stává přinejmenším problematické. Dosti jasně z práce vyplývá, že autorka tyto autory nezná a pracuje s velmi komplikovanými pojmy jako

sebeprožitek, podnět, vcítění atd., aniž by jim rozuměla. Jedná se o obecný, široce pojatý, avšak učebnicově zkratkový úvod, bez kterého by se čtenář raději obešel. Tento styl však pokračuje i v dalších kapitolách, odstavec o Ch. S. Peircovi a F. Saussurovi, dokonce bez odkazu na sekundární literaturu (tipuji knihu Petra Michaloviče), pojednávající o velmi komplikované souvislosti jejich myšlení, využívá termíny jako karteziánské, dyadický systém, paradigmatu strukturní lingvistiky, neintencionální aktivita atd. Rozumí však sama autorka těmto teoriím a pojmům, se kterými tak bravurně pracuje (často vtipně s doslovným přepisem archaického výraziva)? (s. 14)

Práce se opírá o kvalitní výběr literatury, je velmi rozsáhlá, zpracovává velmi složité koncepce v širokém časovém pásmu (což je ale spíš její vada). Jakkoli tedy působí velmi odborně a složitě a má ambice minimálně magisterské práce, nepřesvědčila mě o znalosti na kupu naházených teorií. Nechápu, že jimi autorka svou práci přehltila a nesoustředila se na knihy, které poctivě prostudovala (J. Mukařovský, W. Woringer, M. Petříček atd.). Důkazem budiž kapitola věnovaná Rolandu Barthesovi, kdy samotného autora nečetla a pouze parafrázovala a citovala z M. Petříčka, i když je většina jeho textů česky k dispozici.

Samotné jádro práce věnované W. Kandinskému a F. Kupkovi je velmi podrobně a s pochopením zpracováno z primární literatury, konkrétní rozbor jednotlivých obrazů (velmi precizní) většinou opět postrádají odkazy na literaturu, proto předpokládám, že je autorka vypracovala zcela samostatně. Ovšem v závěru, kde popisuje (opět) teorii (s. 60), (opět) zcela proti pravidlům pracuje s literaturou, na kterou neodkazuje. Viz poznámky a odkazy na knihy, které ani nemá v seznamu literatury, tj. čerpala ze sekundární literatury, kterou ovšem neuvedla.

Co do smyslu celého záměru práce, mám jen malou poznámku, u W. Kandinského a F. Kupky nejde jen o působení na základě formálních vztahů linie, barvy a formy, ale o zachycení kosmických rytmů a energií. Nemají působit pouze esteticky, mají zachycovat řeč kosmu a tu přenášet na diváka a působit na něj takřka tělesně. Tj. můžeme dále uvažovat o souvislosti malby a hudby, která je u Kupky navíc vyjádřena explicitně (autorka ji zmiňuje jen jednou dvěma větami, ale jinak ji nebere v potaz). K tomuto tématu bych autorce doporučila např. knihu Jaroslava Bláhy: Křížovatka geneze moderního malířství a hudby.

Jak už jsem řekla, samotná práce je velmi rozsáhlá, místy precizní a byla jistě časově náročná, ovšem její teoretické pasáže a zejména způsob jejich zpracování není v pořádku a při zveřejnění práce by tato skutečnost mohla být problémem. Přes tyto výtky přece jen navrhuji při kvalitní obhajobě známku výborně.

V Praze 30. 1. 2012

Taťána Petříčková